

*Op-Ed: EU-lovgivning om
cirkulær økonomi kalder
på omstillingsmæglere
herhjemme*

Med EU's omfattende og ambitiøse Green Deal skal danske virksomheder snart opfylde endnu flere rammevilkår og lovgivningskrav, der fremmer cirkulær økonomi. Selvom vi ikke kender alle detaljer og konsekvenser ved tiltagende endnu, er det uden tvivl ekstremt glædeligt for vores miljø, klima og biodiversitet. For mange virksomheder er det dog allerede en udfordring at imødekomme de eksisterende lovkrav. Det gælder bl.a. nye regler for emballage, krav om dokumentation og målsætning for CO2-udledninger i scope 3 fra 2023, samt EU-parlamentets handlingsplan for cirkulær økonomi, der kræver yderligere foranstaltninger for at opnå en klimaneutral, miljømæssigt bæredygtig, giftfri og fuld cirkulær økonomi inden 2050.

Derfor inviterede DDC - Dansk Design Center, Dansk Erhverv og Industriens Fond 26 virksomhedsledere, politiske aktører og interesseorganisationer til en workshop. Formålet var at udarbejde en række anbefalinger til de danske virksomheder og deres kommende arbejde med proaktivt at tilpasse sig kravene. Hvis vi som samlet produktion og industri lykkes med det, åbner lovkravene nemlig for helt nye strategiske muligheder og giver afgørende konkurrencefordele for danske virksomheder.

Udover tre overordnede anbefalinger fra afsenderne af denne kronik, har vi kortlagt en del af de eksisterende EU-krav. Kortlægningen skal gøre det nemmere for virksomheder at opfylde kravene og samtidig være ambitiøse med deres cirkulære omstilling. [Kortlægningen kan besøges her.](#)

Authors:

*Andreas Hastrup Clemmensen,
Chief Consultant, Circular Economy,
Danish Chamber of Commerce*

*Julie Hjort, Director of Sustainable
Transition, DDC - Danish Design Center*

*Nanna Callisen Bang, Director,
Ethical Trade Denmark*

*"Den allervigtigste
anbefaling er, at flere
individer og organisationer
påtager sig rollen som
omstillingsmæglere"*

DDC

01 Vi har brug for omstillingsmæglere – både i erhvervslivet og på politisk niveau

I Danmark er vi enormt sektor- og brancheopdelt. Det gør den cirkulære omstilling svær, fordi den påvirker mange sektorer på én gang, fx når et materiale eller produkt skal håndteres på nye måder gennem hele sin livscyklus fra design, produktion, salg, tilbagetagning, genbrug, genanvendelse og nedbrydning. Så hvem skal drive omstillingen? Hvem skal tage ansvaret for at samle aktører for at navigere i mange modstridende interesser og skabe fælles fodslag om cirkulære løsninger? Hvis en virksomhed er en del af en lineær værdikæde, er det et enormt ansvar at give dem at lykkes med en cirkulær omstilling.

Vi har derfor brug for mæglere, der samler virksomheder og organisationer på tværs af sektorer, varetager dialogen og skaber trygge udviklingsrum for en hel værdikæde.

Den allervigtigste anbefaling er derfor, at flere individer og organisationer påtager sig rollen som omstillingsmæglere. Begrebet stammer fra det engelske 'transition broker', som den tidligere hollandske minister og professor Jacqueline Cramer har udviklet. Gennem flere års fokuseret arbejde har Cramer påtaget sig rollen som mægler for at skabe en cirkulær økonomi i Holland. Hun argumenterer for, at netop den rolle er fuldstændig afgørende. Både offentlige og private aktører har brug for en neutral mægler, når de omstiller sig.

Det er mæglerens rolle at orchestrere overgangsprocessen fra lineær til cirkulær, og det kan de accelerere fra en neutral position. De er troværdige, tillidsskabende og forsøger at bygge koalitioner med aktører, der er villige til at tage transformative skridt fremad. Der er brug for omstillingsmæglere fra flere niveauer i samfundet - virksomheder, der skaber nye fælles alliancer og koalitioner og erhvervsorganisationer, der formår at samle partnere om videndeling og nye løsninger. Og det er lige så presserende med myndighedsrepræsentanter på tværs af styrelser og ministerier, der kan koordinere, skabe dialog og give adgang til myndighedsviden på tværs af ressortområder, samle en eller flere sektorer og arbejde for at fjerne lovgivningsmæssige barrierer.

Vi har - heldigvis - allerede flere stærke eksempler på omstillingsmæglere herhjemme. Dansk Erhverv agerer mægler, når de arbejder med hele værdikæden for at øge genbrug og genanvendelse af plastemballager gennem Samarbejdet i detailsektoren om plast. Etisk Handel Danmark er omstillingsmæglere, når de i nationale multi-stakeholder alliancer samler hele værdikæder i arbejdet med systemtransformation mod større bæredygtighed og ansvarlighed fx indenfor kaffe, soja, palmeolie og fiskeri. Alliancer - Etisk Handel Danmark. Og DDC - Dansk Design Center er omstillingsmægler, når de sammen med 30 eksperter indenfor bæredygtighed og cirkulær økonomi formulerer missionen om at skabe et uimodståeligt cirkulært samfund og definerer 10 handlinger, vi alle skal tage for at realisere missionen.

DDC

"I samarbejde med omstillingsmæglere og deres værdikæder - udvikle, teste, fejle, lære, udvikle og teste igen, indtil de har velfungerende virksomheder, der bidrager til et cirkulært samfund"

02

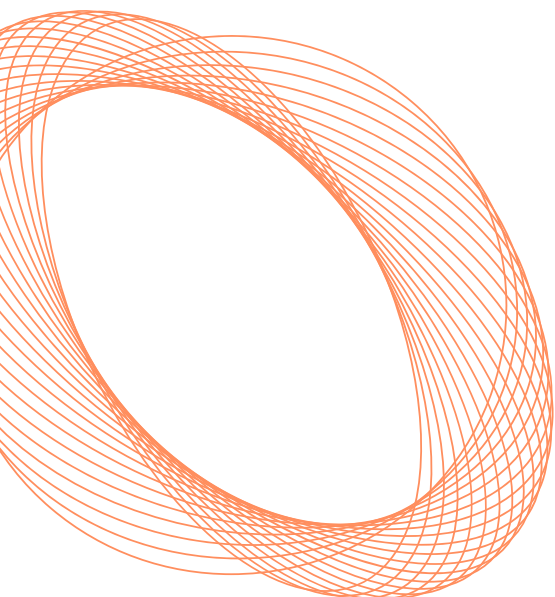
Vi skal være modige

02

Den anden helt afgørende anbefaling er, at virksomheder og aktørerne omkring dem skal være modige. Det anbefaler kerneaktører som Ellen MacArthur Foundation fx også - for mange af de cirkulære og bæredygtige løsninger eksisterer faktisk, men vi tøver med at implementere dem. Vi kommer ikke udenom at begå fejl, før vi finder de bedste måder at skabe et cirkulært samfund på og imødekomme EU's krav. Virksomheder skal - i samarbejde med omstillingsmæglere og deres værdikæder - udvikle, teste, fejle, lære, udvikle og teste igen, indtil de har velfungerende virksomheder, der bidrager til et cirkulært samfund.

Modet findes ofte hos enkelte ledere og medarbejdere, der tør drive omstillingen. Vi har flere modige virksomheder og aktører herhjemme og noget af det, de har tilfælles, er bl.a., at de deler viden og erfaringer med konkurrenter, men også at de fortæller om deres proces og omstilling, mens de er i gang - og altså inden de er "i mål". Den forandring - altså at virksomheder kan og tør kommunikere om selve processen - kræver en indsats fra begge sider af bordet.

Modtagerne, samfundet, skal nemlig forstå, at omstillingsprocesser ofte er enormt komplicerede og tager tid. Det er skidt ikke at gøre noget - men det er godt og nødvendigt at være i gang og samtidig dele de erfaringer, man gør sig. Når virksomheder og aktører gør det, er de nemlig med til at opbygge kompetencer og skabe samarbejder på tværs i deres værdikæder, men formentlig også udenfor dem. Og i sidste ende kommer det os alle til gavn.

*"Selvom meget ansvar hviler
på virksomhederne, så er
opgaven - og ikke mindst
effekten, når vi lykkes -
langt større end den enkelte
virksomhed"*

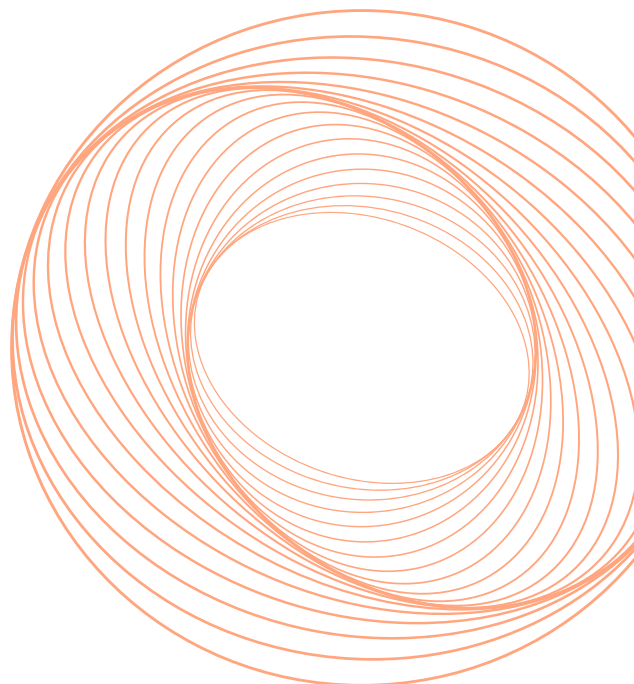
03

Sæt data fri

03

Vores tredje anbefaling handler om al den data, der allerede eksisterer, samt den data der kommer, og som er afgørende for den cirkulære omstilling. Dataen gemmer sig fx i virksomhederne, hos kommunerne og myndighederne. Hvis virksomhederne skal have en chance for at lykkes med den cirkulære omstilling, imødekomme EU's kommende krav om produktdata og det digitale produktpas og samtidig drage fordel af dem, bør al offentlig data, der handler om cirkulær økonomi (og det er ikke kun affald), samles ét sted og gøres frit tilgængelig. Indsamling af data uden at den anvendes til at drive den cirkulære omstilling vil blive set som en administrativ byrde af virksomhederne. Derfor er det vigtigt at sætte al den ny-indsamlede information fri, så grøn data bliver et fuldstændigt essentielt middel for omstillingsmæglerne og ikke mindst for virksomhederne.

Omstillingen til cirkulær økonomi kræver nye processer og samarbejder på tværs af værdikæden, som oftest udfordres af lukkede rettigheder og manglende transparens. Hvis virksomheder i højere grad deler ikke-forretningskritiske data, skaber vi et stærkere grundlag for øget samarbejde, udvikling af nye teknologiske løsninger og stærkere fælles standarder og formater for bæredygtighed i industrien. Åbenhed om data fra både privat og offentlig side vil derfor være en forudsætning for bl.a. at udvikle nye forretningsmodeller, der gentænker brugen af ressourcer samt et velfungerende marked for genanvendte materialer.

DDC

Enormt potentiale venter

Hvis virksomheder, myndigheder og andre relevante aktører i vores samfund lykkes med anbefalingerne, gemmer der sig både for vores planet og økonomi et enormt potentiale. Og selvom meget ansvar hviler på virksomhederne, så er opgaven - og ikke mindst effekten, når vi lykkes - langt større end den enkelte virksomhed. Vi glæder os til at fortsætte samarbejdet.

Har du nogen spørgsmål eller refleksioner, vi skal høre?

Send Julie en email på jhj@ddc.dk!

*Læs mere om vores mission her:
ddc.dk/themes/green-transition/*

